

**Beretning for 2009 om vurdering og
anerkendelse af udenlandske
uddannelseskvalifikationer m.v.**

Indhold

1. Resumé	3
Om beretningen	4
2. Anerkendelse til ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse.....	5
Vurderinger fra Styrelsen for International Uddannelse	5
Udvikling af vurderingstilbuddet	13
Sikring af dokumenters ægthed.....	13
Adgangsgivende eksaminer.....	14
Ph.d.-ansættelser.....	15
Kvalifikationsnævnet	16
Internationalt samarbejde	18
Kvalifikationsrammer.....	19
3. Anerkendelse til lovregulerede erhverv	21
Introduktion.....	21
Erhverv og myndigheder	22
De kompetente myndigheders afgørelser	24
Udviklingen inden for de enkelte erhverv	26
Sagsbehandlingstid.....	27
Pligtmæssig vurdering.....	28
Tjenesteydere fra EU/EØS-lande	29
Koordinatorfunktionen	30
Kontaktpunktsfunktionen	31
Henvendelser og information	32

1. Resumé

Styrelsen for International Uddannelse¹ har oplevet en fortsat stigende interesse for at få vurderet udenlandske uddannelseskvalifikationer. Styrelsen udstedte 2.892 **vurderinger** i 2009, hvilket var 38 procent flere end i 2008 og mere end en fordobling i forhold til 2007. 81 procent af vurderingerne angav et videregående uddannelsesniveau.

Udviklingen på vurderingsområdet har især været præget af et stigende antal ansøgninger i forbindelse med greencard-ordningen, typisk vedrørende højtuddannede personer, der kommer fra Pakistan, Indien eller Bangladesh, i en del tilfælde via en uddannelse i Sverige eller andre af vores nabolande.

Sagsbehandlingstiden for en vurdering var i 2009 på 27 dage i gennemsnit, og den var dermed uændret i forhold til året før til trods for den øgede sagsmængde.

Styrelsen for International Uddannelse har videreudviklet sit vurderingstilbud på baggrund af en brugerundersøgelse fra 2008 og derudover skærpet sit fokus på sikring af dokumenters ægthed.

Ud over vurderingerne giver styrelsen mange former for information og rådgivning. De videregående uddannelsesinstitutioner fik i 2009 svar fra styrelsen på 435 henvendelser om udenlandske adgangsgivende eksaminer i sager om optagelse, 87 procent i løbet af samme dag. I samarbejde med Københavns Universitet har styrelsen udviklet en model for hurtig rådgivning i forbindelse med ansættelse af ph.d.-studerende med udenlandske uddannelseskvalifikationer.

Internationalt har Danmark været aktivt med til at understøtte den gensidige anerkendelse af uddannelser gennem bl.a. Bologna-processen og den igangværende indførelse af kvalifikationsrammer.

Kvalifikationsnævnet modtog i 2009 18 klager over uddannelsesinstitutioners afgørelser om merit og forhåndsmérit for dansk og udenlandsk uddannelse og afgørelser om anerkendelse af realkompetence inden for voksenuddannelserne. Antallet var det samme som året før. Som led i en informationsindsats har offentligheden i 2009 fået adgang til at se klagesagerne på nævnets hjemmeside.

Inden for **de lovregulerede erhverv** er antallet af autorisationsafgørelser steget med 11 procent til 2.218 afgørelser i 2009 mod 1.994 afgørelser i 2008 (eksklusive søfarts-erhverv inden for handelsflåden). Der er navnlig behandlet flere autorisationsansøgninger på sundhedsområdet, som i 2009 tegnede sig for 79 procent af alle afgørelserne, mens der var færre sager vedrørende truckførers- og lignende certifikater.

Samlet set var 63 procent af afgørelserne i 2009 positive, noget færre end året før, idet andelen af betingede godkendelser steg til 31 procent. Der var voksende forskel mellem afgørelser efter EU-regler, hvor de fleste var positive, og de øvrige (dvs. for per-

¹ Styrelsen for International Uddannelse, som hører under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, skiftede den 1. januar 2010 navn fra CIRIUS.

soner med statsborgerskab i og/eller uddannelse fra tredjelande), hvor de fleste var betingede. De kompetente myndigheder holdt sagsbehandlingstiden under tre måneder i de fleste tilfælde: ca. 81 procent af sagerne, hvilket dog var en tilbagegang fra 95 procent året før.

Ansøgningsprocessen er med virkning fra januar 2010 blevet forenklet, således at autorisationsansøgningerne sendes direkte til den kompetente myndighed i stedet for via Styrelsen for International Uddannelse. Samtidig har styrelsen videreudviklet sin informationstjeneste, som hjælper ansøgerne med at finde frem til det rigtige sted med en korrekt ansøgning.

2009 var desuden det år, hvor man for alvor påbegyndte brugen af proceduren for tjenesteydere fra EU/EØS-lande, som efter EU's anerkendelsesdirektiv har ret til at udøve deres erhverv midlertidigt og lejlighedsvis i Danmark. Ifølge myndighedernes oplysninger blev der indgivet 335 anmeldelser fra tjenesteydere. Proceduren er i 2009 hovedsagelig blevet brugt på Arbejdstilsynets område, og tjenesteyderne har hovedsagelig været fra Tyskland og andre nabolande.

Om beretningen

Efter lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v. afgiver viden- skabsministeren årligt en beretning til Folketinget om vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v.²

Beretningen behandler

- det generelle anerkendelsesområde, dvs. anerkendelse med henblik på ikke- lovregulerede erhverv og uddannelse, herunder Kvalifikationsnævnets behandling af klagesager vedrørende merit m.v. (kapitel 2)
- det lovregulerede område, dvs. anerkendelse med henblik på adgang til at udøve erhverv, hvor der kræves autorisation og lignende, herunder samspillet mellem Styrelsen for International Uddannelse og de kompetente myndigheder (kapitel 3).

I hvert kapitel gøres der dels statistisk rede for, hvilken brug der gøres af ordningen, dels beskrives den kvalitative udvikling med vægt på, hvordan adgangen til hurtig og fair anerkendelse løbende søges forbedret.

Procenttal er rundet af til nærmeste hele tal.

² Jf. § 11 i lovbekendtgørelse nr. 371 af 13. april 2007.

2. Anerkendelse til ikke-lovregulerede erhverv og uddannelse

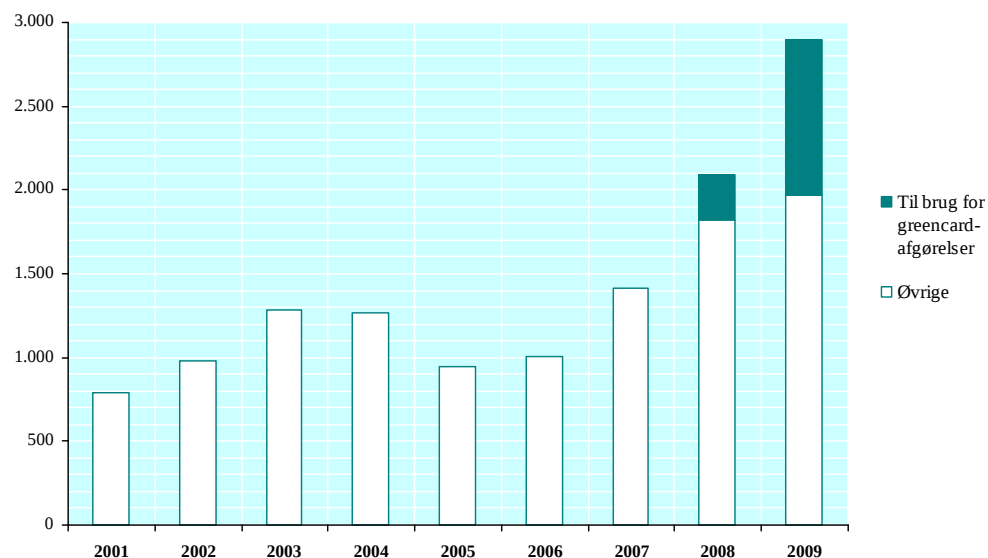
Styrelsen for International Uddannelse (tidligere CIRIUS) er det centrale sted, hvor man kan få vurderinger af udenlandske uddannelseskvalifikationer og andre former for information og rådgivning om anerkendelse af kvalifikationer på tværs af grænserne. Opgaverne som vurderingsmyndighed og som videns- og informationscenter for vurdering og anerkendelse varetages på grundlag af lov om vurdering af udenlandske uddannelseskvalifikationer m.v.³

Dette kapitel beskriver resultater fra styrelsens vurderings- og rådgivningsvirksomhed, behandlingen af klagesager ved Kvalifikationsnævnet, som styrelsen er sekretariat for, det internationale samarbejde på anerkendelsesområdet samt arbejdet med at indføre kvalifikationsrammer, som letter den gensidige anerkendelse. Hele området er nærmere beskrevet på styrelsens hjemmeside: www.iu.dk/anerkendelse.

Vurderinger fra Styrelsen for International Uddannelse

De vurderinger af udenlandske uddannelseskvalifikationer, som Styrelsen for International Uddannelse tilbyder, kan bruges på arbejdsmarkedet (med undtagelse af de lovregulerede erhverv, se kapitel 3), i uddannelsessystemet og generelt til afklaring og vejledning.

Figur 1: Vurderinger fra Styrelsen for International Uddannelse 2001-2009

³ Se lovbekendtgørelse nr. 371 af 13. april 2007. Fra 2000 til 2004 blev opgaverne varetaget af Center for Vurdering af Udenlandske Uddannelser i Undervisningsministeriets regi, hvorefter de overgik til en ny styrelse, CIRIUS. CIRIUS blev i 2007 overflyttet til Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling og skiftede i januar 2010 navn til Styrelsen for International Uddannelse.

I forhold til arbejdsmarkedet har styrelsens vurderinger de seneste år også indgået i Udlændingsservice's afgørelser om opholdstilladelser til jobsøgning i Danmark efter greencard-ordningen (se afsnittet om vurderingernes sigte på næste side).

Vurderingsvirksomheden har været i kraftig vækst siden 2007, som det fremgår af figur 1 ovenfor. I 2009 afsluttede styrelsen 2.892 vurderinger, hvilket var 38 procent flere end i 2008 og mere end en fordobling i forhold til 2007.⁴

Ser man på antallet af ansøgninger, der blev modtaget i årets løb, nåede det i 2009 op på 3.632, hvilket var 41 pct. flere end året før.

Tabel 1 nedenfor viser udviklingen i antallet af afsluttede sager fordelt på, hvordan sagerne blev behandlet.

Tabel 1: Behandling af vurderingsansøgninger (sager afsluttet 2005-2009)

Status for afsluttede sager	2005	2006	2007	2008	2009	Ændring seneste år	
Vurdering afsluttet	949	1.008	1.417	2.091	2.892	801	38%
Besvaret ved information/vejledn.	59	38	61	87	83	-4	-5%
Videresendt eller henvist	23	14	9	33	104	71	215%
Behandling afvist	43	29	35	48	101	53	110%
Ansøgning trukket tilbage	4	8	8	16	23	7	44%
I alt	1.078	1.097	1.530	2.275	3.203	928	41%

I et noget større omfang end tidligere måtte Styrelsen for International Uddannelse afvise at foretage en vurdering. I 2009 skyldtes det i 68 af de 101 afviste sager, at dokumentets ægthed ikke var verificerbar (34 sager), at uddannelsesinstitutionen ikke kunne bekræftes som reel (16 sager), eller at institutionen eller myndigheden i oprindelseslandet oplyste, at dokumentet var falsk (18 sager). Se i øvrigt afsnittet om sikring af dokumenters ægthed på side 13. I de øvrige tilfælde måtte behandlingen typisk afvises, fordi der var tale om uafsluttede uddannelser eller om kurser m.v. uden for det ordinære uddannelsessystem.

De sager, hvor der skete videresendelse eller henvisning, vedrørte langt overvejende personer, som ønskede greencard, og som derfor blev henvist til Udlændingsservice. I tilfælde, hvor der ikke er grundlag for at foretage en vurdering, får ansøgerne desuden i en del tilfælde svar fra styrelsen i form af anden information og vejledning.

En vurdering fra Styrelsen for International Uddannelse er med få undtagelser en niveauvurdering, det vil sige et dokument, som angiver, hvilket dansk uddannelsesniveau og så vidt muligt hvilket dansk uddannelsesområde den udenlandske uddannelseskvalifikation svarer til.

⁴ Vurderingerne i 2009 vedrørte 2.661 personer svarende til en stigning på 36 procent i forhold til 2008. I tilfælde, hvor en ansøger forelægger flere, ikke sammenhængende uddannelser til vurdering, foretages der en vurdering af hver enkelt uddannelse. I sådanne tilfælde registreres der derfor flere vurderingssager for samme uddannelsesindehaver.

I tillæg til de egentlige vurderinger, som der gives nærmere statistik for i de følgende afsnit, har styrelsen også leveret andre typer udtalelser og bidrag til vurderinger i forbindelse med adgangsgivende eksaminer (se side 14) og ph.d.-ansættelser (se side 15). Desuden er der i 2009 udarbejdet 26 såkaldte vejledende udtalelser til personer, som af gode grunde ikke kan fremskaffe eksamensbevis eller lignende dokumentation for deres udenlandske uddannelse.

Vurderingernes sigte

Ansøgerne angiver hovedsagelig beskæftigelsesrelaterede formål med at få en vurdering fra Styrelsen for International Uddannelse. I 2009 gjaldt det 78 procent af sagerne, mens uddannelsesformål var de primære i 21 procent af sagerne.

Flere end tidligere har fået en vurdering med henblik på videre uddannelse: Der blev udstedt 615 af disse vurderinger i 2009, hvilket var en stigning på 55 procent i forhold til året før. Den største stigning er dog sket på et område, som sigter mod beskæftigelse, idet søgningen til Danmark via greencard-ordningen for alvor tog fart i 2009.

Greencard-ordningen giver udlændinge fra lande uden for EU/EØS mulighed for at ansøge om tre års opholdstilladelse til at søge arbejde i Danmark. Ordningen administreres af Udlændingesservice, som træffer sin afgørelse om opholdstilladelse ud fra et pointsystem, hvor bl.a. uddannelseskvalifikationer kan udløse point til ansøgeren. Udlændingesservice indhenter ofte en vurdering af uddannelseskvalifikationerne fra Styrelsen for International Uddannelse, og her er antallet af vurderinger til brug for greencard-afgørelser steget fra 269 i 2008 til 928 i 2009, dvs. med 245 procent. Dermed udgjorde disse vurderinger i 2009 næsten en tredjedel af alle vurderinger (32 pct.).

Fraregnet ”greencard-sagerne” voksede mængden af vurderinger med 8 procent: fra 1.822 i 2008 til 1.964 i 2009.

Sager med henblik på beskæftigelse som social- og sundhedsassistent eller -hjælper er næsten bortfaldet som følge af, at sosu-assistent er blevet et lovreguleret erhverv. Efter den 1. oktober 2008, hvor social- og sundhedsassistent overgik til en autorisationsordning, har uddannelseskvalifikationerne ligesom for de fleste andre sundhedserhverv skullet vurderes af Sundhedsstyrelsen i forbindelse med en ansøgning om dansk autorisation (se kapitel 3).

Ansøgerne

Ansøgningerne om vurdering indgives oftest af de enkelte indehavere af udenlandske uddannelseskvalifikationer, hvilket i 2009 gjaldt 60 procent af vurderingerne. Som følge af sagerne i forbindelse med greencard-ordningen blev 32 procent af vurderingerne foretaget på anmodning af Udlændingesservice.

Vurderinger indhentes i begrænset omfang af offentlige arbejdsgivere (4 pct. eller 106 af vurderingerne i 2009 mod 126 året før), typisk i forbindelse med indplacering af nyansatte efter AC-overenskomsten, men kun i enkelte tilfælde direkte af private arbejdsgivere. Andre rekvirenter er bl.a. uddannelsesinstitutioner, sprogcentre og jobcentre.

Det er kun i få tilfælde en uddannelsesinstitution, der indsender ansøgningen (1 pct.). Det skyldes, at de institutioner, der ønsker hjælp til at vurdere en uddannelse, kan benytte en særlig svartjeneste og andre informationstilbud, som er etableret af Styrelsen for International Uddannelse (se afsnittet om adgangsgivende eksaminer side 14).

Køn

De personer, hvis uddannelser blev vurderet i 2009, fordelte sig næsten ligeligt mellem kønnene: I 48 pct. af sagerne var uddannelsesindehaveren en kvinde.

Kønsfordelingen varierer imidlertid, afhængig af hvilken sammenhæng vurderingerne indgår i. Det stigende antal greencard-relaterede sager vedrører langt overvejende mænd: Blandt sagerne til brug for greencard-ansøgninger i 2009 vedrørte de 87 procent mænd. I sager til brug for andre formål var de kvindelige uddannelsesindehavere derimod ligesom tidligere år i overtal med 65 procent.

Geografisk oprindelse

Uddannelsesindehavernes nationalitet

De personer, hvis uddannelser styrelsen vurderede i 2009, var især statsborgere i Asien (44 pct.), EU/EØS (20 pct.) og Europa uden for EU (12 pct.). Udviklingen i de sidste fem år fremgår af tabel 2 nedenfor. En del af statsborgerne fra Asien har afsluttet deres seneste uddannelse i Europa (læs om uddannelsernes oprindelse i næste afsnit).

Tabel 2: Uddannelsesindehavere efter statsborgerskab (vurderinger afsluttet 2005-2009)

Region	2005 Pct.	2006 Pct.	2007 Pct.	2008 Pct.	2009 Pct.	2009 Antal
Danmark, Færøerne og Grønland	18%	15%	14%	11%	8%	223
EU/EØS	24%	29%	42%	35%	20%	540
Tredjelande	50%	50%	40%	51%	70%	1.858
<i>Europa i øvrigt</i>	21%	23%	13%	13%	12%	317
<i>Asien</i>	17%	15%	17%	26%	44%	1.178
<i>Afrika</i>	6%	5%	4%	6%	7%	190
<i>Nordamerika</i>	2%	2%	3%	2%	3%	73
<i>Syd- og Mellemamerika</i>	3%	4%	3%	3%	3%	82
<i>Oceanien</i>	1%	1%	1%	1%	1%	18
Ikke oplyst	8%	6%	3%	2%	2%	40
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	2.661

Der skete i 2009 en markant stigning på 131 procent i antallet af statsborgere fra Asien, hvilket bringer deres andel op på 44 procent af uddannelsesindehaverne. Det drejer sig hovedsagelig om ansøgere fra Pakistan, Indien og Bangladesh, som tilsammen stod for 33 procent af ansøgerne. Også Afrika (især Nigeria) steg mere end gennemsnittet, nemlig med 76 procent.

Tendensen skyldes det store antal ansøgninger vedrørende greencard, hvor uddannelsesindehaverne langt overvejende kommer fra Asien (85 pct. af greencard-vurderingerne), specielt Pakistan, Indien og Bangladesh. I mindre omfang kommer de fra Afrika (10 pct. af greencard-vurderingerne), herunder især Nigeria og Cameroun.

Samtidig stagnerede antallet af danske statsborgere (+ 3 pct.), mens antallet af øvrige EU/EØS-statsborgere faldt med 22 procent. Det sidste skyldes primært, at en stor gruppe svenske og tyske statsborgere er faldet bort efter oktober 2008, hvor social- og sundhedsassistent overgik til at være et lovreguleret erhverv.

Også hvis man fraregner greencard-sagerne, dvs. for de 1.964 øvrige vurderinger, er der især sket en stigning i sager vedrørende asiatiske statsborgere. Stadig fraregnet greencard-sagerne ses en nedgang på 20 procent vedrørende EU/EØS-borgere som følge af sosu-assistent-området bortfald. Europa uden for EU/EØS er derimod steget med 24 procent, blandt andet på grund af et øget antal uddannelsesindehavere fra Ukraine.

Uddannelsernes oprindelse

Samlet set vedrører et flertal af vurderingerne uddannelser fra lande i Asien og andre tredjelande. Tabel 3 nedenfor viser, hvor de uddannelseskvalifikationer, som styrelsen vurderede i perioden 2005 til 2009, var erhvervet.

Tabel 3: Vurderinger efter uddannelsens geografiske oprindelse (regioner) 2005-2009

Region	2005 Pct.	2006 Pct.	2007 Pct.	2008 Pct.	2009 Pct.	2009 Antal
Færøerne og Grønland	1%	0%	0%	0%	0%	1
EU/EØS	38%	37%	51%	50%	43%	1.231
Tredjelande	61%	63%	49%	50%	57%	1.660
<i>Europa i øvrigt</i>	26%	27%	16%	16%	14%	392
<i>Asien</i>	18%	19%	19%	20%	30%	872
<i>Afrika</i>	8%	6%	5%	4%	5%	132
<i>Nordamerika</i>	5%	5%	4%	5%	4%	122
<i>Syd- og Mellemamerika</i>	4%	5%	3%	3%	3%	89
<i>Oceanien</i>	1%	1%	1%	1%	2%	53
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	2.892

De hyppigst forekommende uddannelseslande er Sverige og Pakistan, som det fremgår af tabel 4 nedenfor.

Tabel 4: Vurderinger efter uddannelsesland (top 10)

Uddannelsesland	2009 Antal	2009 Pct.	Ændring seneste år	
1. Sverige	392	14%	-47	-11%
2. Pakistan	347	12%	289	498%
3. Storbritannien	195	7%	75	63%
4. Tyskland	184	6%	-7	-4%
5. Indien	170	6%	125	278%
6. Ukraine	141	5%	37	36%
7. Rusland	108	4%	20	23%
8. USA	105	4%	23	28%
9. Polen	98	3%	36	58%
10. Filippinerne	61	2%	3	5%
<i>Andre</i>	<i>1.091</i>	<i>38%</i>	<i>247</i>	<i>29%</i>
Alle lande	2.091	100 %	674	48%

Antallet af vurderinger af uddannelser fra Asien er mere end fordoblet fra 2008 til 2009 (fra 408 til 872), og stigningen vedrører frem for alt Pakistan, Indien og Bangladesh. Uddannelser fra EU/EØS er steget med 18%, hvor det i høj grad tæller med, at en del af greencard-ansøgerne fra Asien har taget deres seneste uddannelse i et europæisk land. Over halvdelen af 720 vurderinger vedrørende greencard-ansøgere fra Pakistan, Indien og Bangladesh vedrørte uddannelser taget uden for hjemlandet, især i Sverige.

Uddannelsernes niveau

Styrelsen for International Uddannelse vurderer de udenlandske uddannelseskvalifikationer i forhold til niveauer i den danske uddannelsesstruktur. På denne baggrund viser tabel 5 nedenfor, hvordan uddannelserne har fordelt sig på tilnærmede generelle niveauer.⁵

Tabel 5: Vurderinger efter nærmeste generelle uddannelsesniveau 2005-2009

Niveaubetegnelse	2005 Pct.	2006 Pct.	2007 Pct.	2008 Pct.	2009 Pct.	2009 Antal
Grundskoleniveau – 7.-10. klasse/årgang	0%	0%	1%	0%	0%	9
10. uddannelsesår	2%	2%	2%	1%	1%	37
Ungdomsuddannelsesniveau – 11.-12. uddannelsesår	32%	33%	42%	32%	17%	491
Korte videregående uddannelser – 13.-14. uddannelsesår	10%	7%	8%	7%	11%	328
Mellemlange videregående udd./bachelor – 15.-16. uddannelsesår	29%	31%	23%	24%	24%	703
Lange videregående uddannelser – 17.-18. uddannelsesår	23%	23%	21%	32%	43%	1.257
Forskerniveau – 19.- uddannelsesår	3%	5%	3%	3%	2%	67
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	2.892

Der skete i 2009 en nedgang på 28 procent vedrørende uddannelser svarende til dansk 11.-12. uddannelsesår. Erhvervsfaglige uddannelser udgjorde i 2009 kun 9 procent af vurderingerne, hvilket skyldes, at sosu-assistenter som nævnt fra oktober 2008 har ansøgt om autorisation i stedet for om niveauvurdering. Det er til dels opvejet af en stigning vedrørende almengymnasiale uddannelser.

Der har frem for alt været en stigning vedrørende de videregående uddannelser, som tilsammen ligger til grund for 81 procent af vurderingerne. Det er i særdeleshed en stigning vedrørende uddannelser, der omtrent er på niveau med lange videregående uddannelser. Det skal ses på baggrund af stigningen i greencard-relaterede vurderinger, idet disse stort set kun vedrører videregående uddannelsesniveauer, især svarende til 4-5 års dansk videregående uddannelse.

⁵ På grund af uddannelsessystemernes forskellighed er det i nogle tilfælde nødvendigt at placere den udenlandske uddannelseskvalifikation mellem to danske niveauer eller som svarende til en del af en dansk uddannelse.

Hvis man ser bort fra greencard- og sosu-sager, er der kun sket små forskydninger i fordelingen på overordnede uddannelsesniveauer fra 2008 til 2009, begge år med et videregående uddannelsesniveau i omkring 75 procent af vurderingerne.

Uddannelsernes faglige retning

De største faglige områder var i 2009 de industri- og håndværkstekniske uddannelser og de naturvidenskabelige uddannelser. Tabel 6 nedenfor viser, hvordan vurderingerne fordeler sig efter uddannelsernes faglige retning.

Tabel 6: Vurderinger efter faglig hovedgruppe 2005-2009

Fagligt område	2005 Pct.	2006 Pct.	2007 Pct.	2008 Pct.	2009 Pct.	2009 Antal
Ikke erhvervsrettede uddannelser	9%	9,0%	10%	8%	9%	272
Pædagogiske uddannelser	6%	7%	6%	5%	4%	124
Humanistiske og kunstneriske uddannelser m.v.	17%	15%	13%	13%	13%	390
Samfunds-, kontor- og handelsuddannelser	27%	28%	24%	26%	32%	926
Naturvidenskabelige uddannelser	8%	9%	7%	12%	19%	538
Industri- og håndværkstekniske uddannelser	13%	13%	12%	13%	13%	382
Jordbrugs-, fiskeri- og levnedsmiddeluddannelser	6%	4%	3%	3%	4%	127
Transporttekniske uddannelser	0%	0%	0%	0%	0%	7
Sundhedsuddannelser	13%	14%	25%	21%	4%	126
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	2.892

Antallet af vurderinger er i særlig grad steget inden for de naturvidenskabelige uddannelser (+ 118 pct., navnlig it-uddannelser), og inden for samfunds-, kontor- og handelsuddannelser (+ 72 pct., navnlig erhvervsøkonomiske uddannelser). Billedet præges af greencard-ansøgerne, hvoraf 34 procent havde naturvidenskabelige uddannelser, 29 procent samfunds-, kontor- og handelsuddannelser og 20 procent tekniske uddannelser.

Sundhedsområdet udgjorde i 2009 kun en beskedent andel af vurderingerne: 4 procent mod 21 procent i 2008, hvor tallet afspejlede, at der var en stor tilgang af social- og sundhedsassistenter og -hjælpere fra især Sverige.

Uddannelsernes alder

Knap halvdelen af vurderingerne, 49 procent, blev i 2009 udstedt mindre end 5 år efter uddannelsens afslutning. 75 procent af vurderingerne blev udstedt mindre end 10 år efter uddannelsens afslutning.

Andelen af nyere uddannelser er steget markant med 58 procent flere vurderinger af mindre end 5 år gamle uddannelser i 2009 end året før. Ændringen kan tilskrives det øgede antal sager vedrørende greencard, men også fraregnet greencard-sagerne ses en vis stigning i andelen af nyere uddannelser.

Sagsbehandlingstid

Den gennemsnitlige sagsbehandlingstid for en vurdering afsluttet i 2009 var 27 dage.⁶ Til trods for en stigende sagsmængde er den gennemsnitlige sagsbehandlingstid blevet holdt uændret i forhold til 2008.

Tabel 7 nedenfor viser, hvordan vurderingerne samlet fordeler sig efter sagsbehandlingstiden i antal måneder. 93 procent af vurderingerne blev gennemført på mindre end to måneder (90 pct. i 2008).

Tabel 7: Vurderinger efter sagsbehandlingstid i måneder 2005-2009

Sagsbehandlingstid	2005 Pct.	2006 Pct.	2007 Pct.	2008 Pct.	2009 Pct.	2009 Antal
Mindre end 1 måned	66%	59%	52%	65%	63%	1.816
Mellem 1 og 2 mdr.	27%	32%	32%	26%	30%	881
Mellem 2 og 3 mdr.	5%	8%	15%	9%	6%	185
Mellem 3 og 4 mdr.	1%	1%	2%	1%	0%	5
Mellem 4 og 5 mdr.	0%	0%	0%	0%	0%	4
Mellem 5 og 6 mdr.	0%	0%	0%	0%	0%	0
Over 6 mdr.	0%	0%	01%	0%	0%	1
I alt	100%	100%	100%	100%	100%	2.892

Når sagsbehandlingen i enkelte tilfælde har overskredet tre måneder, skyldes det, at styrelsen har måttet vente på verifikation af uddannelsesdokumenter fra den udstedende institution i oprindelseslandet.

Det har været muligt at holde sagsbehandlingstiden nede takket være en stor erfaringsbase i gruppen af vurderingsmedarbejdere, ved udskydelse af andre, mere udviklingsorienterede opgaver og i kraft af, at en stor andel af vurderingerne i 2009 er udarbejdet med henblik på greencard-afgørelser. I denne type sager er styrelsen forpligtet til at levere en vurdering inden for tre uger, og sagsbehandlingstiden var i 2009 gennemsnitligt 16,1 dage for disse vurderinger. Særlige forhold gør det lettere at holde sagsbehandlingstiden nede i de sager, der behandles med henblik på greencard:

- De fleste af de uddannelser, der vurderes i denne sammenhæng, kommer fra en lille gruppe lande og er dermed relativt ensartede.
- Vurderingerne begrænser sig her til at angive uddannelsens niveau, mens vurderingerne i de øvrige sager så vidt muligt også beskriver uddannelsens faglige område.
- Det er Udlændingesservice, der træffer afgørelse i greencard-sager, og som derfor har ansvaret for at sikre dokumentationens ægthed og om nødvendigt få den verificeret i hjemlandet.

⁶ Sagsbehandlingstiden for vurderingssager er den tid, der går fra modtagelsen af de nødvendige oplysninger fra ansøger til afgivelsen af en vurdering.

Udvikling af vurderingstilbuddet

En brugerundersøgelse foretaget i 2008 viste overordnet, at der blandt brugerne var stor tilfredshed med vurderingstilbuddet, men også at en del havde forskellige ønsker om forbedringer. Styrelsen for International Uddannelse iværksatte derfor en systematisk opfølgning på undersøgelsens resultater. I 2009 har styrelsen blandt andet:

- udarbejdet nye ansøgningsblanketter med forbedret vejledning
- indført en praksis, hvor ansøgerne modtager et bekræftelsesbrev med information om den forventede sagsbehandlingstid
- udviklet en mere brugervenlig vurderingspakke, som indeholder et dokument med selve vurderingen, et følgebrev med begrundelse og individuelt vejledende oplysninger samt et faktablad, der forklarer vurderingens indhold og anvendelsesmuligheder.

Sikring af dokumenters ægthed

Verifikation af uddannelsesdokumenter er i de senere år blevet en stadig vigtigere del af vurderingsarbejdet, og Styrelsen for International Uddannelse har i 2009 yderligere skærpet sit fokus på uddannelsesdokumenters ægthed.

Der er primært to typer af falske eksamensbeviser:

- Beviser fra angivelige uddannelsesinstitutioner, som sælger diplomer uden reelle uddannelsesforløb, dvs. såkaldte *diploma mills* (diplomfabrikker)
- Efterligninger og forfalskninger af beviser fra anerkendte uddannelsesinstitutioner.

Den første type beviser volder i reglen ikke problemer i vurderingsarbejdet, da der findes gode kilder til opklaringen. Styrelsen har adgang til en række databaser og registre over anerkendte institutioner over hele verden og trækker samtidig på et internationalt netværk af anerkendelseskontorer. Derimod er det mere vanskeligt at opdage efterligninger og forfalskninger af diplomer fra anerkendte uddannelsesinstitutioner. Den teknologiske udvikling har gjort, at det er forholdsvis enkelt at producere velligende falske uddannelsesdokumenter.

For at optimere kontrollen af dokumenter har styrelsen blandt andet indhentet originale uddannelsesdokumenter i flere tilfælde end tidligere og ladet dokumenter verificere hos den udstedende uddannelsesinstitution, dels rutinemæssigt, dels i form af stikprøver. For Pakistan, hvorfra der kommer flest vurderingsansøgere, har styrelsen fået etableret en velfungerende og systematisk verifikationsprocedure med hjælp fra de lokale myndigheder.

Styrelsen informerer og vejleder danske uddannelsesinstitutioner om kontrol af eksamensdokumenternes ægthed. Det er blandt andet sket i form af oplæg på styrelsens årlige seminar for studieadministrativt personale og via oplysninger i den såkaldte Eksamenshåndbog, om hvordan uddannelsesinstitutionerne kan få bekræftet uddannelsesoplysninger i de enkelte lande (se næste afsnit).

Også i internationale anerkendelseskredse er der øget fokus på uægte uddannelsesdokumenter, og derfor foregår der en løbende erfaringsudveksling mellem anerkendelseskontorerne i de netværk, som styrelsen er medlem af, primært ENIC/NARIC.

Adgangsgivende eksaminer

Styrelsen for International Uddannelse udformer retningslinjer og bistår uddannelsesinstitutionerne ved vurderingen af udenlandske eksamensdokumenter i sager om optagelse på videregående uddannelser. Det sker ved information på styrelsens hjemmeside og ved besvarelse af henvendelser.

Eksamenshåndbog

Eksamenshåndbogen på styrelsens hjemmeside beskriver adgangsgivende eksaminer fra 123 lande samt 18 regioner/provinser og fire internationale studentereksaminer. Se www.iu.dk/ehb.

Henvendelser

Uddannelsesinstitutionerne kan maile, skrive eller ringe til Styrelsen for International Uddannelse for at få hjælp til at vurdere, om et eksamensbevis er adgangsgivende til videregående uddannelse i Danmark, og til at tage stilling til behovet for ægthedskontrol.

Styrelsen for International Uddannelse besvarede i 2009 435 henvendelser, hvor styrelsen blev bedt om at vurdere et bestemt uddannelsesbevis. Antallet af henvendelser var på nogenlunde samme niveau som i 2008, hvor styrelsen besvarede 471 henvendelser.

87 procent af henvendelserne blev besvaret samme dag, 6 procent på 1 dag, 1 procent på 2 dage og 6 procent på 3 eller flere dage. Sagsbehandlingen strækker sig typisk over længere tid, når styrelsen skal indhente oplysninger om den pågældende eksamen.

Der blev besvaret flest henvendelser om adgangsgivende eksaminer fra Norge (57), Island (50) og Sverige (40) efterfulgt af Tyskland (18), Rumænien (10) og Holland (10). Langt de fleste af de øvrige henvendelser fordeler sig med 1-3 per land – også fra lande som Kina, Indien og Nepal, hvorfra Danmark får en del internationale ansøgere.

Derudover besvarer styrelsen et stort antal andre henvendelser fra uddannelsesinstitutionerne og enkeltpersoner.

Fagniveauvurderinger

De videregående uddannelsesinstitutioner efterspørger ofte centralt udarbejdede vurderinger af fagniveauerne i de udenlandske eksaminer. Styrelsen har derfor i 2009 fået udarbejdet fagniveauvurderinger af fagene engelsk, matematik, kemi og fysik for Norge, Sverige og Island. Vurderingerne er udarbejdet af Undervisningsministeriets fagkonsulenter og kan anvendes vejledende af de videregående uddannelsesinstitutioner ved optag. Dermed er en væsentlig del af uddannelsesinstitutionernes behov imødekommet, idet næsten 60 procent af de internationale ansøgere kommer fra de tre lande.

Styrelsen for International Uddannelse får imidlertid fortsat mange henvendelser både fra ansøgere og institutioner med et ønske om fagniveauvurderinger. Disse vurderinger foregår decentralt på institutionerne, og styrelsen stiller så vidt muligt oplysninger til rådighed om f.eks. timetal i de enkelte fag og andre oplysninger, som kan indgå i fagniveauvurderingerne. De mange henvendelser fra institutionerne om netop dette spørgsmål vidner om, at fagniveauvurderingerne for institutionerne er en stor opgave.

Arrangementer

Styrelsen afholdt i marts 2009 sit årlige seminar for studieadministrativt personale, der arbejder med optagelse på de videregående uddannelser. Seminaret fandt sted på Copenhagen Business School og samlede 140 deltagere.

Programmet havde fokus på samspeilet mellem Udlændingesservice og uddannelsesinstitutionerne, som er et vigtigt omdrejningspunkt for modtagelse af internationale ansøgere i Danmark. Andre oplæg omhandlede Lissabon-konventionen, realkompetencevurdering af gymnasiale fag og ægthedsvurdering af udenlandske beviser.

Desuden afholdt Styrelsen for International Uddannelse i april 2009 en workshop, hvor studieadministrative medarbejdere medbragte konkrete sager og fik hjælp til at vurdere dem.

Ph.d.-ansættelser

I samarbejde med Københavns Universitet har Styrelsen for International Uddannelse i 2009 udviklet en model for rådgivning i forbindelse med ansættelse af ph.d.-studerende med udenlandske uddannelseskvalifikationer. Baggrunden er, at de danske universiteter i de senere år har tiltrukket et stigende antal udenlandske ph.d.-studerende (fra 870 i 2000 til 1.631 i 2007). På Københavns Universitet bad flere fakulteter i 2008 alle ansøgere til ph.d.-ansættelse med udenlandsk uddannelsesbaggrund om at vedlægge en vurdering af uddannelsesniveaut fra Styrelsen for International Uddannelse som bilag til ansøgningen.

Da der på den baggrund kunne forudses et potentielt særdeles stort antal vurderingsansøgninger, har styrelsen indgået aftale med Københavns Universitet om en særlig procedure for bistand til universitetets udvælgelsesproces. Ordningen indebærer, at styrelsen leverer hurtige vurderinger med et minimum af formelle krav, og at universitetet kun beder om at få vurderet udvalgte og kvalificerede ansøgere, som universitetet potentielt ønsker at give en ph.d.-ansættelse.

Ordningen blev lanceret i marts 2009, da Københavns Universitet afholdt et startseminar med deltagelse af Styrelsen for International Uddannelse. Styrelsen leverede i 2009 i alt 84 af disse særlige vurderinger, som altså ikke indgår i vurderingstallene tidligere i dette kapitel. 60 procent af de vurderinger, der blev lavet efter aftalen, angav et dansk kandidatniveau, dvs. det niveau, der normalt kræves for ph.d.-ansættelse, og langt de fleste af vurderingerne blev foretaget inden for 1 uge. Styrelsen overvejer nu, om ordningen skal udvides til flere universiteter.

Kvalifikationsnævnet

Kvalifikationsnævnet behandler klager over afgørelser truffet af danske uddannelsesinstitutioner i sager om merit og forhåndsmerit for dansk og udenlandsk uddannelse samt klager over afgørelser om anerkendelse af realkompetence. Inden for universitetsuddannelserne kan der dog kun klages til Kvalifikationsnævnet over afgørelser om merit for udenlandsk uddannelse.

Klagesager i 2009

I 2009 blev der indbragt 18 klager for Kvalifikationsnævnet. I 2008 blev der også indbragt 18 klager, og i 2007 var tallet 9.

11 ud af de 18 klagesager i 2009 blev afsluttet med en afgørelse fra Kvalifikationsnævnet. 4 af disse afgørelser gav klageren fuldt medhold, mens 2 gav klageren delvist medhold. 5 klagesager endte med, at klagen ikke blev imødekommet. For de sager, der ikke endte med en afgørelse, gjorde sig enten gældende, at klagen blev afvist af formelle grunde, at klagen blev trukket tilbage af klageren selv, eller at sagen blev henlagt, fordi klageren ikke formåede at fremskaffe yderligere dokumentation, som var nødvendig for sagsbehandlingen.

I tabel 8 nedenfor ses, hvor mange klagesager der vedrørte henholdsvis dansk og udenlandsk uddannelse og realkompetence, samt hvor mange der endte med en egentlig afgørelse fra Kvalifikationsnævnet.

Tabel 8: Sager behandlet af Kvalifikationsnævnet i 2009

	Merit for danske uddannelses- kvalifikationer	Realkompetence	Merit for udenlandske uddannelses- kvalifikationer
Modtaget	7	3	8
Afvist, henlagt eller trukket tilbage	2	1	4
Afgørelse	5	2	4

5 af de 7 klager vedrørende merit for danske uddannelseskvalifikationer vedrørte HD- eller meritlæreruddannelsen. De 3 klager vedrørende realkompetence vedrørte alle diplomuddannelser (f.eks. diplomuddannelsen i uddannelses- og erhvervsvejledning).

De 8 klager vedrørende merit for udenlandske uddannelseskvalifikationer vedrørte alle merit på universitetsuddannelser, det vil sige uddannelser under Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling. Der var tale om et forholdsvis bredt spektrum af universitetsuddannelser (f.eks. tandlægestudiet, statskundskab og geofysik).

Modtagne sager siden 2007

Kvalifikationsnævnet har i perioden 2007-2009 modtaget 45 sager. Udvidelsen af Kvalifikationsnævnets kompetence i 2007, hvor det bl.a. blev muligt også at klage over afgørelser om dansk uddannelse på Undervisningsministeriets og Kulturministeriets områder samt afgørelser om anerkendelse af realkompetence, har betydet, at der indbringes en del sager vedrørende især HD-uddannelsen og meritlæreruddannelsen.

Der er siden 2007 modtaget 9 klager over en afgørelse om enten merit eller realkompetence på en HD-uddannelse samt 7 klager over meritaftagelser på meritlæreruddannelsen.

Sager om realkompetence er fortsat et noget uprøvet område for Kvalifikationsnævnet. Nævnet har frem til 31. december 2009 modtaget 6 klagesager om anerkendelse af realkompetence, hvoraf 4 endte med en afgørelse. Der blev ikke givet medhold i nogen af sagerne. Alle klagerne var over afgørelser om realkompetencevurdering på en diplomuddannelse.

Der kan også klages over afgørelser om realkompetence i forhold til adgangskrav og tilrettelæggelse af uddannelsesforløb inden for Grunduddannelse for Voksne (GVU), for så vidt angår teoretiske kompetencer, samt i forhold til faglige niveauer inden for almen voksenuddannelse og almengymnasiale fag, men Kvalifikationsnævnet har endnu ikke modtaget klager af denne type.

Der har endnu ikke været indbragt nogen afgørelser truffet af uddannelsesinstitutioner under Kulturministeriet eller afgørelser om forhåndsmerit til Kvalifikationsnævnet.

Kvalifikationsnævnets synlighed

Kvalifikationsnævnet modtager stadig – trods en række informative tiltag – forholdsvis få klager. Det kunne tyde på, at de studerende er tilfredse med de afgørelser, der træffes. En mulighed er dog, at ikke alle studerende er klar over, at de kan klage over en afgørelse om enten merit eller realkompetence. Kvalifikationsnævnet har i en række sager konstateret, at uddannelsesinstitutionen ikke har givet klagevejledning, som loven foreskriver. Kvalifikationsnævnets sekretariat arbejder derfor fortsat løbende med at gøre opmærksom på klagemulighederne med blandt andet nedenstående tiltag.

Ny database med nævnets klagesager

I oktober 2009 blev der på Kvalifikationsnævnets hjemmeside offentliggjort en database over de klagesager, som Kvalifikationsnævnet har modtaget siden 2007. Database, som opdateres løbende, indeholder information om indholdet af klagen, hvilken type uddannelse og institution klagen drejer sig om, om der er givet medhold eller ej, samt hvilke sagkyndige der har deltaget i sagen. Man finder desuden et resumé af afgørelsen samt afgørelsen i dens helhed. Database indeholder ikke personlige oplysninger om de studerende, der har klaget.

Formålet med at offentliggøre klagerne og nævnets afgørelser er at udbrede kendskabet til Kvalifikationsnævnet og dets praksis. I forbindelse med lanceringen af den nye database blev der via Styrelsen for International Uddannelses nyhedsbrev sendt en artikel om den ud til alle de ca. 9.800 abonnenter.

Øvrig formidling af klagemulighederne

I marts oplyste Kvalifikationsnævnets sekretariat om klagemuligheder ved et seminar, som Styrelsen for International Uddannelse afholdt for studieadministrativt personale. Deltagerne kom fra et bredt spektrum af danske uddannelsesinstitutioner.

I 2010 vil indsatsen med at udbrede kendskabet til Kvalifikationsnævnet og dets klagemuligheder blive fortsat. Det gøres ved, at der rettes henvendelse til studentermagasiner og -blade på uddannelsesinstitutionerne for at få trykt artikler om nævnet. Dette gælder for uddannelser under både Videnskabsministeriet, Undervisningsministeriet og Kulturministeriet.

Kvalifikationsnævnets vurderingsprincipper

Kvalifikationsnævnet tager udgangspunkt i Lissabon-konventionen, hvis bærende princip er, at en udenlandsk uddannelseskvalifikation skal anerkendes, medmindre der kan påvises væsentlige forskelle i uddannelsernes længde, faglige indhold m.v.

Nævnets afgørelser træffes som udgangspunkt på grundlag af en konkret vurdering af samtlige fag. Der tages udgangspunkt i de fag, som ECTS- og indholdsmæssigt ækvi- valerer de(t) fag, som der ønskes fritagelse for. De fag, der herefter ikke kan merit- overføres, undersøges for at fastslå, om der findes delelementer, der tilsammen kan danne grundlag for en fritagelse for et eller flere fag.

I visse tilfælde anvendes i stedet en samlet vurdering af, hvilke kompetencer klageren har erhvervet sig. I sin reneste form fører vurderingen til, at der f.eks. kan lægges af- gørende positiv vægt på, at ansøgeren inden for samme fagområde har erhvervet sig en bachelorgrad fra et udenlandsk offentligt anerkendt universitet. Det er dog naturligvis et vilkår for nævnets arbejde, at afgørelserne holder sig til det faglige grundlag i form af de studieplaner, som institutionerne arbejder inden for.

Internationalt samarbejde

Styrelsen for International Uddannelse har på anerkendelsesområdet et tæt samarbejde med søstermyndigheder og -organisationer i udlandet. Det internationale samarbejde foregår i regi af Europarådets og UNESCO's anerkendelsesnetværk, ENIC-netværket, og Europa-Kommissionens anerkendelsesnetværk, NARIC-netværket. Netværkene udveksler oplysninger om forskellige landes uddannelsessystemer og bistår hinanden med oplysninger i konkrete anerkendelsessager. Derudover foregår der en række aner- kendelsesfaglige diskussioner i netværkene. Et af de store emner i 2009 har været en revision af henstillingen om kriterier og procedurer for anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer. Henstillingen blev vedtaget i 2001 som en udmøntning af Lissabon-konventionen, det centrale internationale dokument om gensidig aner- kendelse af uddannelseskvalifikationer inden for de videregående uddannelser. I øvrigt blev Lissabon-konventionen i 2009 ratificeret af Spanien og Belgien, hvorved den nåede op på 50 fuldgyldige deltagerlande.⁷

Også brugen af kvalifikationsrammer i anerkendelsesarbejdet har været et omdrej- ningspunkt for diskussionerne i netværkene.

⁷ Lissabon-konventionen og dens tilknyttede dokumenter kan findes på www.iu.dk/lk. Danmark ratificerede konventionen i 2003.

Ved det fælles årsmøde i netværkene juni 2009 blev en medarbejder fra Styrelsen for International Uddannelse valgt til vicepræsident i ENIC-netværket, og styrelsen har dermed en mere direkte indflydelse og mulighed for at påvirke de centrale diskussioner i anerkendelseskredse.

Bologna-arbejdsgruppe om anerkendelse

På ministerkonferencen i Leuven i april 2009 vedtog ministrene i Bologna-processen prioriteringerne for det Europæiske Område for Videregående Uddannelser frem til 2020, og Bologna-opfølgningsgruppen blev bemyndiget til at udarbejde en handlingsplan for perioden frem til 2012.

Som led i handlingsplanen har Bologna-opfølgningsgruppen nedsat en arbejdsgruppe, som skal udarbejde forslag til at fremme anerkendelse i Bologna-processens 47 delta-gerlande. Arbejdet udføres på baggrund af ENIC- og NARIC-netværkenes analyse af de nationale handlingsplaner for anerkendelse, som Bologna-processens medlemslande leverede op til ministerkonferencen i 2007.

Danmark er repræsenteret i arbejdsgruppen, som i 2011 skal fremlægge en rapport til Bologna-ministrene, hvor der vil blive fokuseret på både centrale anerkendelsesmyndigheders og uddannelsesinstitutioners praksis for anerkendelse af udenlandske uddannelser.

Deltagelse i ambitiøst NARIC-projekt

Styrelsen for International Uddannelse indgår i et ambitiøst anerkendelsesprojekt, som blev påbegyndt i slutningen af 2009. Projektet gennemføres under ledelse af den nederlandske anerkendelsesorganisation NUFFIC og støttes af Europa-Kommissionen. Formålet med projektet er at udgive en slags vurderingsmanual, som udstikker konkrete retningslinjer for god praksis i anerkendelsesarbejdet. Det drejer sig f.eks. om, hvordan man anerkender flygtninges kvalifikationer, når de ikke har fuld dokumentation for deres uddannelse, hvordan man håndterer falske dokumenter, og hvordan man anerkender realkompetencer. Europa-Kommissionen har udtrykt store forventninger til projektet, ligesom den ovennævnte Bologna-arbejdsgruppe om anerkendelse følger arbejdet tæt.

Studieture og konferencer

Styrelsen for International Uddannelse har i 2009 deltaget i studieture og konferencer med henblik på at samle ny og opdateret viden om andre landes uddannelsessystemer til brug for det daglige anerkendelsesarbejde. Styrelsen var blandt andet på studieture til Østrig, Tyskland og Schweiz samt Bulgarien, Serbien og Kosovo.

Kvalifikationsrammer

I 2009 blev en samlet dansk kvalifikationsramme for livslang læring og dens implementering godkendt af undervisningsministeren, ministeren for videnskab, teknologi og udvikling, kulturministeren og økonomi- og erhvervsministeren. Forslaget var udarbejdet af et tværministerielt udvalg med Undervisningsministeriet som formand og Styrelsen for International Uddannelse blandt deltagerne.

Den nye danske kvalifikationsramme beskriver de kompetencer, man opnår gennem de forskellige typer uddannelse lige fra folkeskole til forskeruddannelse samt voksen-uddannelse på alle niveauer. Den skal medvirke til at give et bedre overblik over de forskellige niveauer i det danske uddannelsessystem og synliggøre de forskellige muligheder og ruter gennem uddannelsessystemet.

For at lette den gensidige anerkendelse af uddannelser i Europa skal de nationale kvalifikationsrammer senest i 2010 knyttes til den Europæiske Kvalifikationsramme (EQF), som er vedtaget af Europa-Parlamentet og det Europæiske Råd. Arbejdet med at referere de danske uddannelsesniveauer til den europæiske ramme blev sat i gang i 2009. Senest i 2012 skal alle danske uddannelser desuden have påtegnet et EQF-niveau på tillæggene til deres eksamensbeviser (Diploma Supplement for de videregående uddannelser og Certificate Supplement for erhvervsuddannelserne).

I forvejen findes en dansk kvalifikationsramme for videregående uddannelse, som blev implementeret i 2008 under ledelse af Videnskabsministeriet. Rammen relaterer sig til Kvalifikationsrammen for det Europæiske Område for Videregående Uddannelse, som er udviklet i regi af Bologna-processen. Kvalifikationsrammen for videregående uddannelse er nu inkorporeret i kvalifikationsrammen for livslang læring med enkelte forskelle.

Den videregående ramme er i 2009 blevet certificeret i forhold til den internationale Bologna-kvalifikationsramme. Et udvalg med deltagelse af internationale eksperter har sammenlignet niveauerne og beskrivelserne af læringsudbyttet i den danske ramme for videregående uddannelse med niveauerne og læringsudbyttet i Bologna-rammen og fundet god overensstemmelse mellem kvalifikationsrammerne.

3. Anerkendelse til lovregulerede erhverv

Introduktion

Lovregulerede erhverv er kendetegnet ved, at man ifølge lovgivningen skal have nogle bestemte erhvervsmæssige kvalifikationer for at få adgang til at udøve erhvervene. Hvert af de lovregulerede erhverv administreres af en kompetent myndighed, som afgør, om den enkelte ansøger opfylder betingelserne for at udøve erhvervet, herunder kravene til ansøgerens samlede erhvervsmæssige kvalifikationer.

Her i beretningen oplyses om udviklingen inden for de lovregulerede erhverv, der er omfattet af lov om adgang til udøvelse af visse erhverv i Danmark.⁸ Styrelsen for International Uddannelse har ansvaret for denne lov og har det overordnede ansvar for, at EU's anerkendelsesdirektiv gennemføres og anvendes ensartet og korrekt.⁹ Styrelsen varetager de tre hovedfunktioner, som er fastsat i direktivet: koordinatorfunktionen, kontaktpunktsfunktionen og funktionen som medlem af et såkaldt artikel 58-udvalg.

Der skelnes overordnet mellem de sager, der er omfattet af EU's regler om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer, og de øvrige sager. Man skal have sin ansøgning behandlet efter EU's anerkendelsesdirektiv, hvis man er statsborger i et EU/EØS-land eller et land, som EU har indgået aftale med herom (dvs. Schweiz), og har sine erhvervsmæssige kvalifikationer fra et af disse lande.¹⁰ Inden for EU-sagerne skelnes der desuden mellem ansøgninger om etablering (permanent arbejde) og levering af tjenesteydelser (midlertidigt og lejlighedsvist arbejde).

Inden for sundheds- og lærererhverv har nordiske statsborgere med nordiske erhvervsmæssige kvalifikationer desuden automatisk adgang til erhvervsudøvelse ifølge nordiske overenskomster. Samtidig gælder der inden for visse områder, navnlig inden for søfarterhverv, særlige internationale konventioner, som har fortrinsret i forhold til andre retsregler. Ansøgninger, der ikke er omfattet af nogen af de ovennævnte regler, skal behandles i overensstemmelse med de danske retsregler, der gælder for det enkelte erhverv.

⁸ Loven blev senest ændret den 1. januar 2010, se lovbekendtgørelse nr. 189 af 12. februar 2010.

⁹ Direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer.

¹⁰ Som statsborger fra et EU/EØS-land eller Schweiz har man desuden ret til at få uddannelsesbeviser fra tredjelande behandlet efter anerkendelsesdirektivet, hvis man har fået uddannelsesbeviset anerkendt i et EU/EØS-land eller Schweiz og i dette land har en attesteret erhvervs erfaring af tre års varighed inden for det pågældende erhverv.

Erhverv og myndigheder

Der findes omkring 120 lovregulerede erhverv i Danmark, der er omfattet af lov om adgang til udøvelse af visse erhverv. Ansvar for adgangen til at udøve dem er aktuelt fordelt mellem 21 kompetente myndigheder. Tabel 9 nedenfor viser en vejledende oversigt over de lovregulerede erhverv i Danmark pr. juni 2010.¹¹

Tabel 9: Lovregulerede erhverv under lov om adgang til udøvelse af visse erhverv

Myndighed	Erhverv
Arbejdstilsynet	Arbejde med asfaltmaterialer
	Arbejde med epoxy og isocyanater
	Arbejde med styren
	Arbejde med svejsning
	Arbejde på naturgasanlæg
	Asbestnedrivning
	Elevatormontør
	Fører af gaffelstabler
	Fører af gaffeltruck
	Fører af teleskopløsser
	Kedelpasser
	Koordinator på byggepladser
	Kranfører
	Kølemontør
	Polyesterstøbning
	Stilladsopstiller
Beredskabsstyrelsen	Brandmand
	Brandteknisk byggesagsbehandler
	Holdleder i redningsberedskabet
	Indsatsleder i redningsberedskabet
By- og Landskabsstyrelsen	Brøndborer
	Driftsleder på renseanlæg
	Rottebekæmpelse
Energistyrelsen	Ansvarlig for boreoperationer på offshoreanlæg m.v.
	Arbejde med asbest på offshoreanlæg
	Arbejde med biologiske agenser på offshoreanlæg
	Arbejde med opstilling af stilladser på offshoreanlæg
	Arbejde med styren på offshoreanlæg
	Arbejde med svejsning på offshoreanlæg
	Arbejde som elinstallatør på offshoreanlæg
	Arbejde som gaffeltruckfører samt fører af gaffelstabler på offshoreanlæg
	Arbejde som kranfører på offshoreanlæg m.v.
	Arbejdsleder for arbejde med epoxy og isocyanater på offshoreanlæg m.v.
	Brandmand på offshoreanlæg m.v.
	Brandslukningsleder på offshoreanlæg m.v.
	Energikonsulent
	Førstehjælper på offshoreanlæg m.v.
	Grundlæggende sikkerhedsuddannelse for alle ansatte på offshoreanlæg m.v.
	Helikopterdekleder på offshoreanlæg m.v.
	Offshore Medic
	Operatørens repræsentant på offshoreanlæg m.v.

¹¹ Der kommer løbende nye lovregulerede erhverv til, og andre erhverv mister deres lovregulering. En opdateret liste kan findes på www.iu.dk/autorisation.

Myndighed	Erhverv
	Redningsbådsfører m.v. på offshoreanlæg m.v. Teknisk ekspert til eftersyn af kedel- og varmeanlæg Underviser i sikkerheds- og sundhedsarbejde på offshoreanlæg m.v.
Erhvervs- og Byggestyrelsen	Bygningssagkyndig Ejendomsmægler Skorstensfejer
Erhvervs- og Byggestyrelsen/IDA	Anerkendt statiker
Erhvervs- og Selskabsstyrelsen	Dispatchør Registreret revisor Statsautoriseret revisor Translatør og tolk
Finanstilsynet	Aktuar Forsikringsformidler
Fødevarestyrelsen	Behandler af fødevarer Dyrlæge Hesteinseminør Kvæginseminør Opdræt af visse dyrearter: hjortedyr, strudsefugle, ræve og fjervildt Pelsdyrinseminør Svineinseminør Veterinær tekniker
Justitsministeriet, Civil- og Politiafdelingen	Advokat
Kort- og Matrikelstyrelsen	Landinspektør
Lodstilsynet	Lods
Lægemiddelstyrelsen	Farmaceut Farmakonom
Miljøstyrelsen	Ansæt på deponeringsanlæg Arbejde med anlæg med ozonlagsnedbrydende stoffer Erhvervsmæssig anvendelse af godkendelsespligtige kemiske bekæmpelsesmidler til beskyttelse, bekæmpelse og regulering af plantevækst Støjmålinger og -beregninger
Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration	Lærer i dansk for voksne udlændinge
Plantedirektoratet	Dyrker af genetisk modificerede afgrøder
Psykolognævnet	Autoriseret psykolog Psykolog - beskyttet titel
Rigspolitiet	Dørmand i virksomheder med alkoholbevilling Kørelærer Vagtvirksomhed
Sikkerhedsstyrelsen	Elinstallatør Festfyrværker Gas-, vand- og sanitetsmester Kloakmester Vand- og sanitetsmester
Styrelsen for International Uddannelse	Lærer i de gymnasiale uddannelser (STX, HF, HHX og HTX) Lærer i folkeskolen
Sundhedsstyrelsen	Ambulanceassistent Ambulancebehandler Ambulancebehandler med særlig kompetence Bandagist Bioanalytiker Ergoterapeut Fodterapeut

Myndighed	Erhverv
	Fysioterapeut Jordemoder Kiropraktor Klinisk diætist Klinisk tandtekniker Kontaktlinseoptiker Læge Optiker Radiograf Social- og sundhedsassistent Speciallæge Specialtandlæge Sygeplejerske Tandlæge Tandplejer
Søfartsstyrelsen	Erhvervsdykker Fisker Fiskeskipper Maskinchef (på fiskeskibe) Maskinmester (på fiskeskibe) Skibsassistent/matros og motormand Skibskok Styrmand (i fiskeskibe) Øvrige erhverv, hvor der af Søfartsstyrelsen kræves et sikkerhedskursus af ca. 3 dages varighed

De kompetente myndigheders afgørelser

Dette afsnit giver et overblik over de kompetente myndigheders behandling af ansøgninger om autorisation og lignende i forbindelse med etablering. Tallene bygger på de kompetente myndigheders årlige statistiske indberetning til Styrelsen for International Uddannelse.

Samlet er antallet af afgørelser steget med 11 procent til 2.218 afgørelser i 2009 mod 1.994 afgørelser i 2008. Bemærk, at tallene til forskel fra tidligere beretninger ikke inkluderer de lovregulerede søfartserhverv inden for handelsflåden, da disse har fået en særstilling i forhold til EU's anerkendelsesdirektiv. Siden den 19. november 2008 har de været omfattet af EU-direktiv 2008/106/EF om minimumsuddannelsesniveaue for søfartserhverv, som har karakter af *lex specialis* i forhold til anerkendelsesdirektivet.¹²

Hele 79 procent af afgørelserne blev i 2009 truffet af Sundhedsstyrelsen, hvor mængden af afgørelser voksede med 36 procent i forhold til året før.

Tabel 10 på næste side viser, hvordan de enkelte myndigheders afgørelser i 2009 fordelte sig efter afgørelsernes art, og ændringerne i forhold til 2008. I tabellen optræder kun de myndigheder, der har truffet afgørelser på området i 2009.

¹² Følgende erhverv indgik i 2008-statistikken med i alt 1.814 afgørelser: maskinmester, styrmand, maskinchef, overstyrmand og skibsfører. Søfartsområdet adskiller sig fra de øvrige ved, at sagerne hovedsagelig vedrører adgang til erhvervsudøvelse på skibe i international fart, dvs. uden for Danmarks grænser.

Tabel 10: Afgørelser i 2009 efter myndighed og afgørelsens art

Myndighed	Positive		Betingede		Negative		I alt	Ændring seneste år
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.		
Sundhedsstyrelsen	1.117	64%	540	31%	102	6%	1.759	467
Styrelsen for International Uddannelse	98	40%	143	58%	7	3%	248	82
Arbejdstilsynet	103	99%	0	-	1	1%	104	-314
Lægemiddelstyrelsen	11	38%	15	52%	3	10%	29	19
Søfartsstyrelsen	26	100%	0	-	0	-	26	-1 *)
Fødevarestyrelsen	15	63%	0	-	9	38%	24	-23
Psykolognævnet	9	75%	0	-	3	25%	12	4
Erhvervs- og Selskabsstyrelsen	3	50%	0	-	3	50%	6	5
Sikkerhedsstyrelsen	4	80%	0	-	1	20%	5	-7
Beredskabsstyrelsen	3	100%	0	-	0	-	3	3
By- og Landskabsstyrelsen	1	50%	0	-	1	50%	2	2
Alle myndigheder	1.390	63%	698	31%	130	6%	2.218	224

*) I 2008-statistikken indgik yderligere 1.814 afgørelser vedr. søfartserhverv i handelsflåden, som ikke længere er omfattet af EU's anerkendelsesdirektiv. For sammenlignelighedens skyld er de ikke talt med her.

Samlet set var 63 procent af afgørelserne i 2009 positive, dvs. der blev tildelt fuld adgang til udøvelse af det pågældende erhverv. Det var en nedgang fra 74 procent året før (fraregnet de søfartserhverv, der er udgået af statistikken). Samtidig steg andelen af betingede godkendelser til 31 procent i 2009 fra 17 procent året før. Andelen af negative afgørelser, dvs. afslag, faldt til 6 procent i 2009 fra 10 procent året før.

Forskydningen fra positive til betingede godkendelser skyldes især stigningen i antallet af afgørelser fra Sundhedsstyrelsen, hvor en øget andel har været betingede godkendelser. For Arbejdstilsynet er der derimod sket en stor nedgang i det samlede antal, mens de afgørelser, der er truffet i 2009, har været 99 procent positive (mod 62 pct. året før).

Situationen tegner sig imidlertid vidt forskelligt for EU/EØS-afgørelserne (afgørelser efter EU-regler) og de øvrige afgørelser (afgørelser for personer med statsborgerskab og/eller uddannelse fra tredjelande). EU/EØS-afgørelserne er som regel positive, mens de øvrige afgørelser som regel er betingede, og forskellen er forøget fra 2008 til 2009. Således var hele 93 procent af EU/EØS-afgørelserne i 2009 positive (mod 88 pct. året før), 4 procent betingede og 3 procent negative (mod 10 pct. året før). Af de øvrige afgørelser var kun 5 procent positive (mod 11 pct. året før), mens 84 procent var betingede (mod 79 pct. året før) og 10 procent negative.

Det skal desuden bemærkes, at "betingede afgørelser" ikke er det samme i sager efter EU-reglerne som i øvrige sager: Efter EU-reglerne kan der kun stilles krav om at bestå en egnethedsprøve, gennemgå en prøvetid eller i visse tilfælde dokumentere erhvervs erfaring. I de sager, der følger danske retsregler, kan betingede afgørelser derimod også indebære krav om at gennemføre supplerende uddannelse.

Uddannelseskvalifikationer kom i 65 procent af sagerne fra EU/EØS-medlemsstater, en nedgang fra 80 procent i 2008. Med andre ord har en større andel af ansøgerne været personer uddannet i tredjelande. Især Sundhedsstyrelsen har behandlet langt flere sager vedrørende personer fra tredjelande, navnlig i Asien.

Udviklingen inden for de enkelte erhverv

Tabel 11 nedenfor viser antallet af afgørelser for de enkelte erhverv og deres fordeling efter afgørelsernes art. I tabellen optræder kun de erhverv, for hvilke der er truffet afgørelser i 2009.¹³

Tabel 11: Afgørelser i 2009 efter erhverv og afgørelsens art

Erhverv	Positive		Betingede		Negative		I alt
	Antal	Pct.	Antal	Pct.	Antal	Pct.	
Advokat	2	50%	2	50%	0	0%	4
Ambulancefører	6	75%	0	0%	2	25%	8
Bandagist	3	100%	0	0%	0	0%	3
Bioanalytiker	40	85%	6	13%	1	2%	47
Brandmand	3	100%	0	0%	0	0%	3
Dyrlæge	15	63%	0	0%	9	38%	24
Elinstallatør	4	80%	0	0%	1	20%	5
Ergoterapeut	7	88%	1	13%	0	0%	8
Erhvervsdykker	24	100%	0	0%	0	0%	24
Farmaceut	9	33%	15	56%	3	11%	27
Farmakonom	2	100%	0	0%	0	0%	2
Fisker	2	100%	0	0%	0	0%	2
Fodterapeut	1	100%	0	0%	0	0%	1
Folkeskolelærer	48	35%	88	63%	3	2%	139
Fysioterapeut	44	86%	7	14%	0	0%	51
Jordemoder	18	56%	2	6%	12	38%	32
Kiropraktor	4	80%	1	20%	0	0%	5
Klinisk diætist	2	100%	0	0%	0	0%	2
Koordinator	0	0%	0	0%	1	100%	1
Kranfører	5	100%	0	0%	0	0%	5
Kølemontør	3	100%	0	0%	0	0%	3
Kørelærer	0	0%	1	100%	0	0%	1
Læge	285	59%	192	40%	9	2%	486
Lærer i gymnasieskolen	50	46%	55	50%	4	4%	109
Offshore Medic	3	100%	0	0%	0	0%	3
Optiker	3	100%	0	0%	0	0%	3
Psykolog	9	75%	0	0%	3	25%	12
Radiograf	20	65%	7	23%	4	13%	31
Revisor	2	100%	0	0%	0	0%	2
Rottebekæmpelse	1	50%	0	0%	1	50%	2
Speciallæge	194	100%	0	0%	0	0%	194

¹³ Mere detaljeret statistik for de enkelte erhverv kan findes i Europa-Kommissionens database over de lovregulerede erhverv: http://ec.europa.eu/internal_market/qualifications/regprof.

Erhverv	Positive		Betingede		Negative		I alt
Sosu-assistent	60	47%	25	19%	44	34%	129
Stilladsarbejder	6	100%	0	0%	0	0%	6
Sygeplejerske	397	56%	287	40%	27	4%	711
Svejsers	1	100%	0	0%	0	0%	1
Tandlæge	33	69%	12	25%	3	6%	48
Teleskoplæsser	1	100%	0	0%	0	0%	1
Translatør	1	25%	0	0%	3	75%	4
Truckfører	87	100%	0	0%	0	0%	87
Alle erhverv	1.395	63%	701	31%	130	6%	2.226

I en række sundhedserhverv er der sket en betydelig stigning i antallet af afgørelser, herunder bl.a. om autorisation som sygeplejerske (+ 32 pct.), læge (+ 32 pct.) og speciallæge (+ 28 pct.). For social- og sundhedsassistenter, hvor autorisationsordningen blev indført i oktober 2008, blev der truffet 129 afgørelser i 2009.

Ud over tallene i tabellen er der i 2009 udstedt 126 midlertidige autorisationer til læger fra tredjelande. Som egentlige afgørelser tæller Sundhedsstyrelsen kun afgørelser om varig autorisation eller om betingelserne for at opnå varig autorisation.

I 2009 oplevede Sundhedsstyrelsen en ekstraordinær tilstrømning af ansøgninger, idet den modtog over 6.000 autorisationsansøgninger fra indiske sygeplejersker. De kom primært fra maj til august måned. Ansøgningerne er blevet behandlet således, at alle ansøgere fra Indien, der har søgt efter 1. april 2009, per e-mail er blevet oplyst om, at hvis de ikke kunne fremsende dokumentation om et konkret jobtilbud, ville deres sager ikke blive behandlet. Alle sager, hvor Sundhedsstyrelsen ikke har modtaget den fornødne dokumentation om jobtilbud, er i de første måneder af 2010 blevet sendt retur til ansøgerne.

Desuden bemærkes en stærk tilbagegang i afgørelser vedrørende certifikater for truckførere (-74 pct.), kranførere m.v. På lærerområdet ses et øget antal afgørelser vedrørende undervisningskompetence i gymnasieskolen (+ 88 pct.) og folkeskolen.

Sagsbehandlingstid

Samlet set har de kompetente myndigheder ifølge deres indberetninger for 2009 holdt sagsbehandlingstiden under tre måneder i langt de fleste tilfælde: ca. 81 procent af sagerne, en nedgang fra 95 procent i 2008. Andelen af afgørelser, der er udstedt på under tre måneder, er blevet mindre for EU/EØS-sager (89 pct. i 2009 mod 97 pct. i 2008), men især for de øvrige sager (68 pct. i 2009 mod 89 pct. i 2008).

Tabel 12 på næste side viser fordelingen af afgørelser efter sagsbehandlingstid i hele måneder, dog med forbehold for manglende indberetning af sagsbehandlingstider for nogle af erhvervene.

Der gælder EU-regler for sagsbehandlingstiden, når en autorisationsansøgning behandles efter reglerne i anerkendelsesdirektivet. Fristen er fastsat til tre måneder fra det tidspunkt, hvor den kompetente myndighed har modtaget alle de krævede dokumenter. Dog er der mulighed for i særlig vanskelige tilfælde at forlænge fristen med en måned, med undtagelse af de erhverv, der er omfattet af anerkendelsesdirektivets

bestemmelser om automatisk anerkendelse på baggrund af fælles minimumsuddannelseskrav (læge, tandlæge, sygeplejerske, jordemoder, farmaceut, dyrlæge) eller af direktivets bestemmelser om automatisk anerkendelse på baggrund af relevant erhvervs-erfaring (lovregulerede erhverv under Sikkerhedsstyrelsens ansvar).

Tabel 12: Afgørelser i 2009 efter sagsbehandlingstid i måneder *)

Sagsbehandlingstid	EU/EØS-sager	Øvrige sager	Alle sager
Mindre end 1 måned	63%	38%	54%
Mellem 1 og 2 mdr.	18%	21%	19%
Mellem 2 og 3 mdr.	8%	9%	8%
Mellem 3 og 4 mdr.	5%	5%	5%
Mellem 4 og 5 mdr.	3%	12%	6%
Mellem 5 og 6 mdr.	1%	7%	3%
Over 6 mdr.	2%	9%	5%
I alt	100%	100%	100%

*) Der er kun indberettet sagsbehandlingstider for 2.014 af de i alt 2.226 sager, som er indberettet af myndighederne, især fordi Sundhedsstyrelsen ikke opgør sagsbehandlingstid for speciallæger.

Pligtmæssig vurdering

Den enkelte kompetente myndighed har som udgangspunkt pligt til at indhente en vurdering af uddannelses kvalifikationer fra Styrelsen for International Uddannelse, når myndigheden ikke på det foreliggende grundlag kan anerkende ansøgerens udenlandske erhvervsmæssige kvalifikationer fuldt ud. Undtaget for pligtmæssig vurdering er dog ansøgninger, der behandles efter reglerne i EU's anerkendelsesdirektiv om automatisk anerkendelse af kvalifikationer, og myndigheder, der har opnået fritagelse.¹⁴

Styrelsen valgte at prioritere emnet ved sit seminar om lovregulerede erhverv i marts 2009, dels for at gøre de berørte kompetente myndigheder opmærksomme på reglerne om pligtmæssig vurdering, dels for at fastholde fokus på samarbejdet mellem kompetente myndigheder, styrelse og uddannelsesinstitutioner.

I 2009 modtog styrelsen 62 anmodninger om pligtmæssig vurdering fra de kompetente myndigheder, hvilket var 44 procent flere end året før. De myndigheder, der anmodede om vurderinger, var primært Lægemiddelstyrelsen (farmaceut og farmakonom), Fødevarestyrelsen (dyrlæge) og Psykolognævnet (psykolog).

Sådan fungerer pligtmæssig vurdering

Formålet med den såkaldte pligtmæssige vurdering er at understøtte de kompetente myndigheders sagsbehandling og sikre, at vurderingen af udenlandske uddannelses kvalifikationer lever op til gældende standarder.

Den pligtmæssige vurdering kan ikke mindst have betydning for afgørelsen om autorisation, når de faglige kvalifikationer er opnået i lande uden for EU/EØS og Schweiz,

¹⁴ Den pligtmæssige vurdering følger af § 2a i lov om vurdering af udenlandske uddannelses kvalifikationer (lovbekendtgørelse nr. 371 af 13. april 2007).

for i sådanne sager mangler der ofte informationer om, hvad den enkelte uddannelse indeholder, og hvilke rettigheder den giver.

I den forbindelse undersøger styrelsen, om de medbragte uddannelseskvalifikationer er opnået på en uddannelsesinstitution, der er offentligt anerkendt i uddannelseslandet, og oplyser om uddannelsesniveaet i forhold til det danske uddannelsessystem. Desuden indhenter styrelsen fra en relevant dansk uddannelsesinstitution en indholdsmæssig vurdering af den udenlandske uddannelse, herunder om de udenlandske kvalifikationer i det væsentligste kan sidestilles med indholdet af den tilsvarende danske uddannelse. Hvis den udenlandske uddannelse ikke kan sidestilles, oplyser uddannelsesinstitutionen, hvilke faglige elementer ansøgeren skal supplere med for at være kvalificeret på linje med den danske uddannelse.

Styrelsen sender den kompetente myndighed sin samlede vurdering, som er bindende for myndighedens afgørelse, for så vidt angår ansøgerens uddannelseskvalifikationer.

Forbedret samarbejde

Styrelsens samarbejde med de kompetente myndigheder og uddannelsesinstitutionerne vurderes overordnet set som tilfredsstillende. Styrelsen ser i den forbindelse samarbejdet med Lægemiddelstyrelsen og uddannelsesinstitutionen Pharmakon som en mulig model for god praksis på området.

Størstedelen af de indholdsmæssige vurderinger fra uddannelsesinstitutioner leveres inden for den lovgivne seks ugers frist. I de tilfælde, hvor tidsfristerne ikke overholdes, anmoder styrelsen om, at ansøgningerne prioriteres.

Styrelsen har i 2009 givet uddannelsesinstitutionerne en nærmere beskrivelse af procedurerne for og forventningerne til indholdet af bidragene.

Fritagelse for pligtmæssige vurderinger

En myndighed kan ansøge om generel fritagelse for den såkaldte pligtmæssige vurdering på grundlag af en redegørelse for myndighedens procedurer, kriterier og praksis i forhold til vurdering og anerkendelse af udenlandske uddannelseskvalifikationer. I 2009 var det fortsat Sundhedsstyrelsen og Søfartsstyrelsen, der havde en sådan fritagelse. Sundhedsstyrelsen har oplyst, at der i perioden ikke er sket væsentlige ændringer i dens procedurer, kriterier og praksis i forhold til det grundlag, som fritagelsen er opnået på.

Tjenesteydere fra EU/EØS-lande

Hvis man er statsborger og etableret som erhvervsudøver i et andet EU/EØS-land, har man efter EU's anerkendelsesdirektiv ret til at udøve sit erhverv midlertidigt og lejlighedsvis i Danmark, hvis man forinden sender en skriftlig anmeldelse til den kompetente myndighed. Kravet om anmeldelse gælder dog kun, hvis det indgår i de regler, der i Danmark gælder for erhvervet.

2009 var det første hele år, efter at anerkendelsesdirektivet blev implementeret i Danmark, og dermed det år, hvor der for alvor begyndte at indkomme anmeldelser til de

kompetente myndigheder. Som det fremgår af tabel 13 nedenfor, er ordningen hovedsagelig blevet brugt på Arbejdstilsynets område. Tabellen viser tallene for de forudgående anmeldelser om levering af tjenesteydelser (midlertidig og lejlighedsvis erhvervsudøvelse), som er modtaget af de kompetente myndigheder i 2009 ifølge deres årlige indberetning til Styrelsen for International Uddannelse.

Tabel 13: Tjenesteyderes forudgående anmeldelser i 2009 efter myndighed og erhverv

Kompetent myndighed	Erhverv	Anmeldelser
Arbejdstilsynet		322
	Asbestarbejde	11
	Elevatormontør	11
	Koordinator	1
	Kranfører	13
	Stilladsarbejder	89
	Svejser	17
	Teleskoplæsser	3
	Truckfører	177
By- og Landskabsstyrelsen		1
	Rottebekæmpelse	1
Sikkerhedsstyrelsen		3
	Elinstallatør	0
	Festfyrværker	3
	Gas, vand og sanitetsmester	0
Sundhedsstyrelsen		9
	Læge	9
I alt		335

Anmeldelserne kom fortrinsvis fra personer etableret i Tyskland (179 anmeldelser), Polen (44), Storbritannien (34) og Sverige (30).

Det fremgår af myndighedernes oplysninger, at 133 anmeldelser er behandlet i 2009. I næsten alle tilfælde (131) er anmeldelsen der givet adgang til erhvervsudøvelse efter en forudgående kontrol af tjenesteyderens kvalifikationer.

Koordinatorfunktionen

Styrelsen for International Uddannelse afholdt i marts 2009 et seminar med 71 deltagere fra kompetente myndigheder, faglige organisationer samt uddannelsesinstitutioner, der er involverede i anerkendelsesprocessen på autorisationsområdet. Formålet var at videreudvikle procedurene og standarderne for behandling af autorisationsansøgninger og at styrke viden om anerkendelsesdirektivet og om EU-samarbejdet inden for denne del af det Indre Marked. Seminarets deltagere fik mulighed for at høre om og drøfte emner som pligtsmæssig vurdering af udenlandske uddannelser, forfalskning af eksamensbeviser i udlandet, nyttige informationskilder, gode råd om gennemførelsen af EU's anerkendelsesdirektiv samt brugen af SOLVIT og det Indre Markeds Informationssystem.

Som den danske koordinator medvirker styrelsen til udarbejdelsen og gennemførelsen af EU-regler om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer og har i denne

egenskab repræsenteret Danmark i forhandlingerne om anerkendelsesdirektivet. Styrelsen repræsenterer Danmark i koordinationsgruppen under Europa-Kommissionens generaldirektorat for det Indre Marked og har ansvaret for at varetage de danske interesser på området i EU, koordinere og overvåge de danske kompetente myndigheders administration af direktivet samt drage omsorg for, at direktivet gennemføres og anvendes ensartet på de berørte erhvervsområder.

Det følger af koordinatorfunktionen, at styrelsen indsamler alle relevante oplysninger om direktivets gennemførelse i Danmark, indsamler og sammenligner oplysninger om kvalifikationskravene på de områder, der er omfattet af direktivet, indberetter til Europa-Kommissionen om anvendelsen af direktivet og redegør for eventuelle problemer med anvendelsen af direktivet. Styrelsen fungerer som et bindeled mellem Europa-Kommissionen og de danske kompetente myndigheder og videreformidler Europa-Kommissionens retningslinjer til de relevante kompetente myndigheder. Desuden står styrelsen for fortolkning af direktivets regler og for vejledning til danske myndigheder i forbindelse med gennemførelse og anvendelse af direktivet på de enkelte erhvervsområder.

Kontaktpunktsfunktionen

Styrelsen for International Uddannelse har i en årrække været den centrale indgang for udenlandske autorisationsansøgninger, men denne ordning blev i 2009 omlagt: For at forenkle ansøgningsprocessen blev loven om adgang til udøvelse af visse erhverv i Danmark ændret, således at autorisationsansøgningerne fra og med januar 2010 sendes direkte til den kompetente myndighed.¹⁵

Styrelsen for International Uddannelse er fortsat det danske kontaktpunkt for rådgivning og vejledning af danske og udenlandske myndigheder, arbejdsgivere og ansøgere m.fl. om processen for ansøgning om autorisation på baggrund af udenlandske kvalifikationer, om anvendelsen af anerkendelsesdirektivet her i landet samt om den danske lovgivning om erhvervsudøvelse, social- og arbejdsmarkedslovgivning og, hvor det er relevant, fagtekniske regler.

I forbindelse med lovændringen blev det understreget, at styrelsens kontaktpunktsfunktion samtidig skulle styrkes på informationssiden. Styrelsen har derfor videreudviklet sin informationstjeneste med henblik på, at styrelsens hjemmeside fra juni 2010 giver fuldstændige og opdaterede oplysninger fra de kompetente myndigheder om alle de lovregulerede erhverv, der er omfattet af loven.¹⁶

¹⁵ Se lov nr. 1280 af 16. december 2009.

¹⁶ Se www.iu.dk/autorisation.

Henvendelser og information

Styrelsen for International Uddannelse har som led i koordinator- og kontaktpunktsfunktionen besvaret en række henvendelser i årets løb fra danske og udenlandske borgere og virksomheder. Størstedelen omhandlede:

- hvilke betingelser der gælder for adgang til at udøve lovregulerede erhverv i Danmark, herunder status og retsstilling vedrørende enkelte erhverv
- hvilke dokumenter der skal tilvejebringes, for at autorisationsansøgningen kan behandles
- hvordan reglerne i tilknytning til anerkendelsesdirektivet skal fortolkes.

Styrelsen har i 2009 offentliggjort en guide til adgang til de lovregulerede erhverv i Danmark. Guiden giver en grundig gennemgang af regler og standarder for adgang til udøvelse af lovregulerede erhverv her i landet.

Danske borgere og virksomheder henvendte sig også til styrelsen med spørgsmål om adgang til at udøve erhverv i andre EU/EØS-lande. Styrelsen informerer også på sin hjemmeside om de rettigheder og pligter, som danske ansøgere bør være bekendte med, når de ønsker at få adgang til at udøve et lovreguleret erhverv som selvstændig eller arbejdstager i de andre EU/EØS-lande og Schweiz. Desuden har styrelsen i 2009 gennem den faste repræsentation i Bruxelles anmodet om, at danske konsulater på deres hjemmesider oplyser om muligheden for at tage kontakt til styrelsen og til andre medlemsstaters kontaktpunkter. I et enkelt tilfælde fandt styrelsen det nødvendigt at inddrage Europa-Kommissionen i behandlingen af en ansøgning, som en dansk erhvervsudøver har indgivet i et andet land, som er forpligtet til at anvende fællesskabsretten, som efter styrelsens vurdering blev tilsidesat.

De danske kompetente myndigheder har hentet bistand fra styrelsen i forhold til konkrete autorisationssager, navnlig med spørgsmål om direktivets regler om anerkendelsesbetingelser og udligningsforanstaltninger. Styrelsen har også besvaret en del henvendelser om anvendelsen af adfærdskodeksen vedrørende anerkendelsesdirektivet. Svarene på de hyppigste spørgsmål er i 2009 lagt på styrelsens hjemmeside som en service til myndighederne.

De kompetente myndigheder har i stort omfang inddraget styrelsen i arbejdet med udarbejdelse af danske autorisationsregler, som berører anerkendelsesdirektivet, og styrelsen har bidraget til regeludstedelsesarbejdet ved at oplyse om og fortolke de gældende EU-retlige forhold i forhold til de konkrete retsforskrifter. Styrelsen har opfordret til, at de kompetente myndigheder også samarbejder mere aktivt indbyrdes, når det gælder regeludstedelse på erhvervsområder, som er beslægtede.